

Stavební odbor
/ úsek památkové péče

Adresa pracoviště:
Pardubická 67
537 16 Chrudim

Č. j.: CR 056414/2024 STO/AK
Spis. Zn.: CR 038953/2024 AK
Váš dopis ze dne:
Spis. a skart. znak a lhůta: 411.1 A/10
Počet listů: 3
Počet příloh: 0

Vyřizuje: Ing. Alena Kopecká
Tel: 469 657 272
E-mail: alena.kopecka@chrudim-city.cz

V Chrudimi dne: 15.7.2024

Národní hřebčín Kladruby nad Labem, IČO 72048972, Kladruby nad Labem č.p. 1, 533 14 Kladruby nad Labem

ROZHODNUTÍ

Výroková část:

Stavební odbor Městského úřadu v Chrudimi, úsek památkové péče, jako místně a věcně příslušný orgán státní památkové péče (dále jen správní orgán) ve smyslu § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“), obdržel dne 17.5.2024 žádost žadatele, kterým je **Národní hřebčín Kladruby nad Labem, IČO 72048972, Kladruby nad Labem č.p. 1, 533 14 Kladruby nad Labem**, o vydání závazného stanoviska ve věci:

Heřmanův Městec - restaurování malých historických saní z 19. století, inventární číslo H-184 a to ze souboru movitého vybavení bývalých loveckých stájí v Heřmanově Městci. Restaurování bude provedeno dle přiloženého restaurátorského záměru, jež zhotovila společnost Ateliéry Bárta s.r.o., Žižkova 312, 508 01 Hořice v Podkrkonoší, duben 2024. Jedná se o movitou kulturní památku - soubor movitého vybavení bývalých loveckých stájí v Heřmanově Městci - (rejstříkové číslo ÚSKP ČR 103416).

Dnem 17.5.2024 bylo zahájeno správní řízení vedené pod spis. zn. CR 038953/2024 AK.

Po písemném vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Pardubicích (dále jen NPÚ Pardubice) ze dne 12.6.2024 pod č. j. NPU-361/48205/2024/Ci, doručeném dne 13.6.2024, vydává správní orgán v této věci podle § 14, odst. 1, 3 památkového zákona, a v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní řád) toto **ZS**:

Realizace předmětných prací je

přípustná,

při splnění následujících základních podmínek, stanovených v souladu s ustanovením § 14 odst. 3 památkového zákona:

1. Restaurování saní provede restaurátor s licenci MKČR v příslušném oboru - na uměleckořemeslná díla ze dřeva (kód 3b třídíku specializací restaurátorských prací). Restaurování textilních a přírodních částí provede podle § 14 odst. 8 památkového zákona č. restaurátor s licenci MKČR v příslušném oboru - na uměleckořemeslná díla z textilu a z přírodních materiálů (kód 3g třídíku specializací restaurátorských prací).
2. Bude proveden rozšířený restaurátorský průzkum povrchových úprav (sondažní a případně i laboratorní materiálový (pigmenty, pojiva, laky) a stratigrafický průzkum dochovaných historických povrchových úprav saní za účelem dokumentace použitých historických technik). Bude zjištěn rozsah druhotných nátěrů a následně bude na základě těchto průzkumů a sond určena výsledná barevnost. Bude proveden průzkum materiálů historických textilií a čalounění. Na základě výsledků restaurátorského průzkumu podoby a stavu dochování textilních částí bude předložen konkrétní záměr na restaurování čalounění.
3. Zahájení prací bude správnímu orgánu (telefonní číslo a adresa jsou uvedeny v hlavičce tohoto rozhodnutí) a na NPÚ Pardubice (Mgr. V. Cinková) oznámeno min. s 10 denním předstihem. K restaurování bude v rámci kontrolních dnů přizván zástupce správního orgánu a pracovník NPÚ v Pardubicích - s nímž bude konzultován průběh prací. Kontrolní dny a konzultace se uskuteční především po demontáži po provedení rozšířeného restaurátorského průzkumu včetně průzkumu povrchových úprav a čalounění, při prohlédnutí současného stavu, po doplnění chybějících částí a při odsouhlasení nové povrchové úpravy. Závěrečné předání díla bude provedeno za účasti zástupce správního orgánu a NPÚ Pardubice.
4. Při práci bude kladen důraz na maximální zachování originálního použitého materiálu. Výměna nenávratně poškozených a dožilých prvků a částí musí být odůvodnitelná a bude předem odsouhlasena zástupcem NPÚ Pardubice a správního orgánu na kontrolním dnu. Nové doplňky budou materiálově, rozměrově a tvarově korespondovat s originálním řešením a budou odsouhlaseny zástupcem NPÚ Pardubice a správním orgánem na kontrolním dnu. Nová povrchová úprava dřevěných i kovových prvků bude zvolena na základě výsledků průzkumu a z historických skutečností, po konzultaci a odsouhlasení zástupcem NPÚ Pardubice, správního orgánu. Na saních budou po restaurování ponechána vybraná místa původní povrchové úpravy.
5. Restaurátor vypracuje závěrečnou restaurátorskou zprávu s aktuální fotodokumentací podle § 10 prováděcí vyhlášky č. 66/88 Sb. k památkovému zákonu. Ve zprávě bude uveden popis, identifikace materiálů, technika, časové zařazení, rozměry, stav dochování, míra druhotných oprav a budou uvedeny poškozené nebo nedochované prvky určené k doplnění. Ve zprávě bude uveden podrobný popis restaurátorských prací včetně použitých technických materiálových prostředků. Zpráva bude obsahovat nová zjištění o dané památce a výstupy z provedených průzkumů. Součástí zprávy bude doporučený režim údržby.
6. Jedna kompletní verze restaurátorské zprávy s kvalitní fotodokumentací na kvalitním papíře (gramáž min. 200) bude odevzdána NPÚ v Pardubicích, které si zprávu ponechá pro dokumentační účely - podle § 14 odst. 9 památkového zákona. Zpráva bude v tištěné i digitální podobě na datovém nosiči (v elektronické podobě bude text s fotografiemi i soubor fotografií ve formátu jpg ve vysokém rozlišení, tištěné fotografie budou ve formátu min. 10 x 15 cm).
7. Účastník řízení předá toto rozhodnutí (kopii) provádějícímu zhotoviteli za účelem seznámení se s jeho zněním.
8. Případné nové skutečnosti, které by mohly mít vliv na zásadní změnu koncepce restaurování, zjištěné v průběhu prací a nepostižitelné tímto dokumentem, budou předmětem další žádosti o ZS správního orgánu.

Odůvodnění:

Dnem 17.5.2024 bylo zahájeno správní řízení vedené pod spis. zn. CR 038953/2024 AK na základě žádosti žadatele, kterým je **Národní hřebčín Kladruby nad Labem, IČO 72048972, Kladruby nad Labem č.p. 1, 533 14 Kladruby nad Labem**, o vydání závazného stanoviska ve věci:

Heřmanův Městec - restaurování malých historických saní z 19. století, inventární číslo H-184 a to ze souboru movitého vybavení bývalých loveckých stájí v Heřmanově Městci. Restaurování bude provedeno dle přiloženého restaurátorského záměru, jež zhotovila společnost Ateliéry Bárta s.r.o., Žižkova 312, 508 01 Hořice v Podkrkonoší, duben 2024. Jedná se o movitou kulturní památku - soubor movitého vybavení bývalých loveckých stájí v Heřmanově Městci - (rejstříkové číslo ÚSKP ČR 103416).

Protože historické saně z 19. století (ze souboru movitého vybavení bývalých loveckých stání) jsou movitá kulturní památka chráněná státem ve smyslu zákona o státní památkové péči, která je evidována v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 103416, je nutné k restaurování si předem, ve smyslu zákona o státní památkové péči, vyžádat závazné stanovisko příslušného orgánu státní památkové péče.

Vzhledem ke skutečnosti, že Stavební odbor Městského úřadu v Chrudimi, úsek památkové péče, jsou známy všechny podstatné skutečnosti a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení, bylo upuštěno od ústního jednání spojeného s místním šetřením.

K zamýšleným pracem se písemně vyjádřil dne 12.6.2024 zástupce NPÚ (Národní památkový ústav, Územní odborné pracoviště v Pardubicích, odd. specialistů, IČO 75032333, Příhrádek č.p. 5, 531 16 Pardubice) pod č. jednacím NPU-361/48205/2024/Ci. Vyjádření bylo správnímu doručeno dne 13.6.2024.

V souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu vyzval správní orgán účastníka řízení, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k jeho podkladům do 3.7.2024. Dané možnosti účastník řízení nevyužil.

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně-historických hodnot (historická data a památková hodnota):

Saně byly zhotoveny neznámým výrobcem ve 2. polovině 19. století. Patří do souboru historických dopravních prostředků a jezdeckých předmětů pocházejících z bývalých loveckých stájí rodu Kinských, založených roku 1875, které v současné době slouží jako výcvikové středisko pro chov starokladubského vraníka. Do souboru vysoké historické hodnoty patří koňské postroje, ale i obrazy a fotografie s hipologickou tematikou. Soubor je příkladem kvalitního rukodělného zpracování s uměleckořemeslnými detaily i díly výtvarného umění. Jedná se o významný doklad předmětů užívaných v jezdectví a transportu za využití koňské síly v Pardubickém kraji.

Stav poznání díla po prostudování předloženého restaurátorského návrhu:

- transport saní do ateliéru
 - bude provedena kontrola saní a sejmutí všech volných částí, které by mohly být transportem poškozeny. Následně budou saně zabaleny pro transport. Při transportu musí být saně zajištěny takovým způsobem, aby nedošlo k jeho poškození, především vlivem počasí.
- provedení vstupní dokumentace a fotodokumentace
 - bude zdokumentována a určena míra poškození jednotlivých částí, rozsah poškození bude fotograficky zdokumentován. Bude provedeno zakreslení všech poškození a bude zdokumentováno původní čalounění. Následně bude proveden doplňující restaurátorský průzkum saní, aby bylo možné stanovit přesnou koncepci zásahu. V rámci doplňujícího průzkumu budou provedeny barevné sondy na všech částech saní pro přesné určení původní barevnosti. Bude zjištěn rozsah přemalby a následně bude na základě těchto průzkumů a sond určena výsledná barevnost. Základním požadavkem je restaurování původního barevného provedení.
- očištění saní a odstranění nečistot
 - za pomoci průmyslového vysavače a stlačeného vzduchu budou saně zbaveny volných nečistot. Následně budou lakované části šetrně omyty vlhkou houbičkou pomocí vodného roztoku s vhodným smáčedlem (Syntapon, benátské mýdlo apod.). Čalounění bude pouze šetrně vysáto pomocí vysavače.

- demontáž všech částí saní

– po očištění budou ze saní sejmuty kované běhouny skluznice včetně dřevěných skluznic se vzpěrami. Dále bude sejmuto zábradlí na kozlíku. Dále bude uvolněna přední stěna před kočím.

- restaurování dřevěných částí saní

– omytí degradované lakové vrstvy. Před zahájením prací budou provedeny zkoušky rozpustnosti a bude navržena směs rozpouštědel. Odmytí musí být navrženo takovým způsobem, aby bylo co nejšetrnější k barevnému podkladu. V případě, že průzkum potvrdí nepůvodní barevnou přemalbu, bude provedeno odmytí až na původní soudržnou vrstvu, které umožní restaurování a provedení nové povrchové úpravy. Následně bude provedena oprava poškozených míst dřevěných částí. Praskliny budou vyšpánovány připravenými dřevěnými špánami. Špány budou vyrobeny ze stejného dřeva, jako je opravovaná část. Zde se jedná především o jasanové, případně jedlové dřevo. Špány a veškerá vysazení poškozených míst budou lepena teplým kožním kličem. Drobná mechanická poškození budou přetmelena kličokřídovým tmelem s přísadou dřevěného prachu. Celý povrch bude šetrně zabroušen jemným brusným papírem. Vylomená a poškozená místa na dřevěném sedáku a skluznicích budou v místech odlomení a poškození vysazena novým dřevem, a to ve shodném druhu jako originál. Nově vysazená místa budou následně ručně doopracována do požadovaného tvaru a poté začistěna. Podélné výsušné trhliny budou posouzeny a bude provedeno jejich případné slepení. Pokud to míra rozevření praskliny neumožní, bude provedeno její vyšpánování. Veškeré lepení bude provedeno teplým kožním kličem. Následně budou provedeny barevné retuše původního barevného nátěru. V případě, že se podaří zachránit původní barevný nátěr, bude provedeno barevné doretušování této vrstvy. Tuto skutečnost nelze v tuto chvíli ověřit a vše bude záviset na skutečnosti, zda barevné vrstvy jsou odseparované a nedošlo k jejich vzájemnému prolnutí. Pokud byl starý podklad před nanesením druhé vrstvy jemně zabroušen a byl-li podklad neodseparován, nebude pravděpodobně možné jednotlivé vrstvy od sebe oddělit. V tomto případě dojde k rekonstrukci původní barvy a na některém skrytém místě bude ponechán původní referenční vzorek. Retuše musí být provedeny lazurním způsobem, aby svým provedením nenarušovaly barevnou jednotnost celého díla, tzn. nové opravy, včetně tmelů nesmí být patrné. Následně bude provedena kontrola povrchu a po ní bude nanesen nový vařený kočárový lak. Provedení jiným lakem by mělo za následek nenávratné poškození saní a je z restaurátorského hlediska zcela nepřijatelné. Veškeré části budou po kontrole povrchu připraveny k montáži.

- restaurování kovaných prvků a běhounů skluznic

– po demontáži krycího rámu s pletivem bude provedeno vyrovnání konstrukce a doplnění pletiva. O jeho navrácení po restaurování bude rozhodnuto během kontrolních dnů. Rám je s největší pravděpodobností druhotný, ovšem z historického hlediska je dokladem o historickém vývoji technických prvků a doplňků. Po vyrovnání bude provedeno odstranění korozních produktů. Po demontáži všech kovářských a pasířských prvků bude přistoupeno k jejich restaurování. Jednotlivé kované části budou zbaveny nečistot a zbytků koroze. Po očištění vhodným odmašťovadlem, bude přistoupeno k odstranění poškozené černé emailové vrstvy. Odstranění bude provedeno shodně jako na celých saních. Po odmytí barevné vrstvy budou jednotlivé prvky dočištěny pomocí tamponu a rozpouštědel. Následně bude provedena oprava poškozených částí. Na veškerých kovaných prvcích se nachází v různé míře a rozsahu napadení koroze. Některé kované části již mají na svém povrchu hloubkovou korozi a četná lakovaná místa jsou vespod zrezivělá. Je nutné provést mechanické odstranění těchto napadených částí. Před odstraněním je nutné provést barevné sondy na případné původní linkování a až poté je možné provést očištění. Po odstranění korozních produktů bude provedeno chemické ošetření. Na odstranění lze použít materiál jak na bázi taninu, tak i další materiály Chelaton II apod. Následně je nutné po vysušení nanést základní antikorozi barvu a poté poškozená místa přetmelit přírodním tmelem a antikorozi prvky. Následně bude nanesena černá monochromní barva. Po zaschnutí bude nanesen černý kočárový kopálový lak. Kované běhouny skluznic mají na svém povrchu četná mechanická poškození. V rámci záměru není požadavek na jejich odstranění, ale pouze na jejich vizuální zjemnění. Skluznice budou po svém obvodu jemně zabroušeny a následně budou ošetřeny chemickým antikorozi roztokem bez následného zabarvení ošetřovaného kovu (nepoužívat tanin). Závěrem budou železné části ošetřeny mikrokrytalickým voskem na kov.

- restaurování čalounění a koberců

– restaurování čalounění (textilu) a koberců bude prováděno restaurátorem s licenci MKČR- restaurování textilu a restaurátorský záměr na restaurování textilních částech bude řešen samostatným záměrem. Stav vrchní potahové včetně výplně sedáku umožňuje jeho zrestaurování. Restaurování usňových částí bude probíhat následujícím způsobem. Prvním krokem po demontáži bude odmytí nepůvodního zkrakelovaného lakování. Pro odmytí bude použita stejná směs jako na ostatní části kočáru. Po odmytí lakování bude provedena oprava lokálních mechanických defektů. Poškozená místa budou přetmelena pružným tmelem. Následně bude povrch

přebroušen a bude nanесena podkladová černá barva. Po zaschnutí budou neneseny minimálně 4 vrstvy kopálového kočárového laku. Po zaschnutí a po kontrole povrchu budou tyto části připravené k montáži. Na saních se dále dochovala část kožených řemínků a jejich fragmenty. Dle dochovaných fragmentů bude provedeno doplnění chybějících řemínků a držáku biče. Dochované kompletní řemínky budou po očištění natukovány.

- závěrečná montáž

(popis prací převzat z vyj. NPÚ Pardubice)

Odůvodnění podmínek:

1) Obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi (dále jen "restaurování"), mohou provádět fyzické osoby na základě povolení vydaného podle § 14a, přičemž restaurováním se rozumí souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu. Specifikace restaurátorské licence podle třídníku restaurátorských prací je aplikována na konkrétní individuální případ této kulturní památky.

2) Restaurátorský průzkum je nezbytné provést ke zjištění co nejvíce informací o díle a před upřesněním finálního konceptu restaurování (§ 10 odst. 3 písm. b) prováděcí vyhlášky č. 66/88 Sb. k památkovému zákonu).

3) Požadavek na oznámení zahájení prací s předstihem, vychází z ustanovení § 29, odst. 2, písm. g) památkového zákona, podle kterého vykonává správní orgán při předmětných stavebních úpravách dozor z hlediska památkové péče, památkový odborný dohled vykonává dle § 32 odst. 2 písm. g) památkového zákona – odborná organizace státní památkové péče – (NPÚ Pardubice) – s nímž bude konzultován postup prací pro stanovení nejvhodnějšího způsobu restaurování vztahujícího se ke konkrétnímu dílu na základě poznatků vzniklých během prací.

4) Nově doplňované prvky se stávají součástí kulturní památky a je třeba, aby jejich provedení korespondovalo s originální podobou díla. Originální povrchová úprava je dokladem původního barevného a materiálového řešení, proto je žádoucí ji na vybraných částech saní ponechat.

Podmínky 5) a 6) jsou nezbytné pro zachycení historických a technologických poznatků o díle – dokumentaci nových objevů. Restaurátor vypracuje závěrečnou restaurátorskou zprávu s aktuální fotodokumentací podle § 10 odst. 4, prováděcí vyhlášky č. 66/1988 Sb. k památkovému zákonu. Jedna kompletní verze restaurátorské zprávy s kvalitní fotodokumentací na kvalitním papíře (gramáž min. 200) bude odevzdána NPÚ v Pardubicích (přímo, nebo prostřednictvím správního orgánu), které si zprávu ponechá pro dokumentační účely - podle § 14 odst. 9 památkového zákona. Zpráva bude v tištěné i digitální podobě na datovém nosiči (v elektronické podobě bude text s fotografiemi i soubor fotografií ve formátu jpg ve vysokém rozlišení, tištěné fotografie budou ve formátu min. 10 x 15 cm).

K podmínce č. 7 - podle památkového zákona jsou v principu za dodržení podmínek opravy kulturní památky zodpovědní její vlastníci. Proto je důležité, aby firma (restaurátor), provádějící opravu byla s podmínkami opravy a nároky na řemeslnou úroveň práce z toho vyplývající předem seznámena.

Podmínka č. 8 - Případné změny, doplňky nebo odchylky od záměru, deklarovaného předmětnou žádostí, zakládají novou povinnost žadatele (účastníka řízení) požádat správní orgán o další ZS.

Popsané práce restaurování malých historických saní z 19. století nebudou v rozporu se zájmy státní památkové péče, pokud budou splněny podmínky stanovené v tomto rozhodnutí, práce budou v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot. Proto bylo rozhodnuto v této věci tak, jak je ve výroku rozhodnutí uvedeno.

Stavební odbor Městského úřadu v Chrudimi, úsek památkové péče, vycházel při svém rozhodování ze všech dostupných podkladů a zjištění a řídil se platnými právními předpisy a nařízeními.

Poučení o odvolání :

Proti tomuto rozhodnutí je možno podle ust. § 81 odst. 1, § 83 a § 86 odst. 1 správního řádu podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho oznámení k podáním u zdejšího správního orgánu.

Ing. Alena Kopecká
oprávněná úřední osoba

Obdrží:

Národní hřebčín Kladruby nad Labem, IDDS: mw6u68u

Národní památkový ústav, IDDS: 2cy8h6t